

Názov predmetu	Regionálna výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, 33 hodín ročne
Ročník	siedmy, ôsmy, deviaty
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Dĺžka štúdia predmetu	3 roky
Forma štúdia	Denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika predmetu

Regionálna výchova je samostatným predmetom, ktorý svojím zameraním patrí v prevažnej miere medzi spoločenskovedné predmety. Cieľom predmetu je pomôcť žiakom uvedomovať si prírodné krásy a historické pamätihodnosti nielen svojho regiónu, ale aj celého Slovenska, za účelom pestovania úcty k svojej vlasti, kraja a k sebe samému. Ďalej vytvárať predpoklady u žiakov na pestovanie a rozvíjanie citu ku kráse ľudového umenia a uchovávanie kultúrneho dedičstva našich predkov, v podobe štúdia tradičnej ľudovej kultúry Slovenska. Prvoradé je tiež rozvíjať toleranciu voči iným kultúram.

Každý kút Slovenska má svoje špecifiká. K ich poznaniu a následnému obohateniu prispieva aj výučba regionálnej výchovy na základných školách, ktorá hravou a tvorivou formou sprostredkúva pohľad na prácu a život minulých generácií cez prizmu pochopenia a nadčasovosti.

Len cez poznanie osobnej minulosti (minulosti obce, krajiny) môže prichádzať autentické uvedomenie si vlastnej identity, rozvoj a kultivácia pozitívnych postojov detí k regiónu.

Regionálna výchova tvorí významný prostriedok formovania osobnosti žiaka z aspektu poznávania kultúrnych tradičných a historických hodnôt. Žiaci sa učia uvedomelému poznávaniu, ktoré podnecuje rozvoj myslenia, účinne pomáha aj pri rozvíjaní vyjadrovacích schopností. Regionálna výchova v edukačnom procese má tiež neodmysliteľné miesto v socializácii intencionalnej oblasti. Jej rozmer je celostný, v čom sa prejavuje aj ďalšia edukačná hodnota. Sú to predpoklady pre integráciu vzdelávacieho obsahu vyučovacích predmetov. Regionálny obsah má statický charakter, jeho edukačný potenciál má mať charakter živej pôsobnosti len v edukačnom procese, kde sa odrážajú v činnostiach učiteľa formy, metódy a prostriedky v ktorých žiak činnostne prežíva daný obsah.

Uplatňovanie regionálnych prvkov je jedným z dôležitých prostriedkov aktívne rozvíja detskú osobnosť v rámci edukačného procesu. Zodpovedá to i integrácii vyučovania, vyhovuje zásade postupnosti a podporuje efektívnosť obsahu výučby, rozvíjanie a rozširovanie poznatkov nenásilným spôsobom s podporou logického myslenia.

Vyučovací predmet regionálna výchova vhodne doplní učebné osnovy dejepisu, geografie a občianskej výchovy .

2. Ciele predmetu

Cieľom je pripraviť podmienky na ochraňovanie a podporu prvkov národného povedomia. Zaistiť trvalú podporu rozvoja integrovanej osobnosti, talentov a zručnosti detí v súčinnosti s úlohami miestnej a regionálnej kultúry. Je potrebné žiakov naučiť poznať dejiny svojho rodiska a jeho okolia, naučiť vážiť si dedičstvo našich predkov.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné podporovať a skvalitňovať aj doterajšie formy využívania vybraných prejavov tradičnej ľudovej kultúry, zvýšiť dôraz na regionálne vzdelávanie ako súčasti vlastivednej výchovy. Zároveň uvedenú problematiku hlbšie využívať pri multikultúrnej výchove k porozumeniu kultúrnych rozdielov a pri výchove k tolerancii, proti rasizmu a xenofóbii. K tomu je potrebné vyhľadávať atraktívne formy kontaktov s ľudovou kultúrou.

V edukačnom prostredí slovenských škôl čoraz väčšie uplatnenie nadobúda potreba rozvíjať dieťa jednoduchšími podnetmi a až tak prechádzať k zložitejším. V predmete regionálne výchova je realizácia tejto metódy realizovateľná. Pomôže zaistiť trvalú podporu rozvoja integrovanej osobnosti, talentov a zručnosti detí v súčinnosti s úlohami miestnej a regionálnej kultúry.

3. Kľúčové kompetencie predmetu

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Žiaci získajú základné zručnosti ako:

- **vyhľadávať relevantné informácie**
 - z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných
 - z materiálov vo forme učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok
 - z populárno-vedeckej literatúry
- **využívať tieto informácie a verifikovať ich hodnoty**
 - vo vyberaní informácií
 - v organizovaní informácií
 - v rozlišovaní informácií
 - v zaradovaní informácií
 - v kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií
- **štruktúrovať výsledky, výstupy a potvrdenia vybraného postupu**
 - v zoradení výsledkov a rozpoznaní podstatného od nepodstatného

- v integrovaní výsledkov do chronologického, geografického, prírodopisného rámca

- vo vyhodnocovaní správnosti postupu
- v tvorbe vlastných prác

Uvedený komplex študijných (predmetových) kompetencií (spôsobilostí) sa spresňuje, konkretizuje v učebných požiadavkách v jednotlivých tematických celkoch učebného obsahu v podobe systematizovaného výkonového štandardu.

4. Metódy, formy, stratégie

Výučba bude smerovať k tomu, aby žiaci získali :

osobnostné kompetencie: byť zvedavý – mať chuť poznávať prejavovať a zvládnuť emócie

kognitívne a funkčné kompetencie: využívať kreativitu, využívať efektívne pracovné metódy

sociálne kompetencie: spolupracovať s druhými

komunikačné kompetencie: neverbálne sa vyjadrovať a chápať neverbálnu komunikáciu, aktívne počúvať, diskutovať o problémy, vyjadriť svoj názor, využívať informačné a komunikačné prostriedky, ochraňovať individuálne a spoločenské hodnoty, pestovať ochranu prírody, prostredia a zdravia

občianske kompetencie: zaujímať sa o veci verejné

kultúrne kompetencie: vnímať kultúrnu tradíciu svojho jazyka a reči, rozumieť symbolom, ktoré sú obvyklé v našej kultúre, poznať zvuky – hudobné motívy našej kultúry, vedieť interpretovať pohyb, poznať a akceptovať kultúrnu rozmanitosť a odlišnosť

základné predmetové kompetencie: pracovať s historickými poznatkami o vlastnom národe, spoznávať slovanské kultúrne korene, rozlišovať miestny, regionálny, národný a globálny priestor, pracovať s historickými faktami

schopnosť tvorivo riešiť problémy: rozvíjať kritické myslenie a logické uvažovanie, vytvárať vlastný názor, hľadanie variantov riešenia problémov, objavovať paralely v histórii, vyhľadávať informácie, hľadať zhodné, podobné a odlišné znaky, obhajovať vlastné postoje a rozhodnutia

Stratégie vyučovania		
Metódy	Postupy	Formy práce
motivačné expozičné fixačné aktivizujúce	motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačný problém, motivačnú demonštráciu rozprávanie, vysvetľovanie rozhovor, beseda, problémové metódy (heuristická metóda), projektová metóda, praktické aktivity, práca s knihou a textom, samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie metódy opakovania a precvičovania diskusia, situačná metóda, inscenačná metóda, didaktické hry, kooperatívne vyučovanie	práca s odbornou literatúrou, individuálna práca, skupinová práca, rozprávanie, objasňovanie, opis, rozhovor, diskusia, zostavenie plánu, postup činnosti, ukážky riešenia úloh, práca s IKT, frontálne vyučovanie, písanie na diktát, odpisovanie textov z tabule, tiché čítanie, brainstorming

V každom ročníku sa postupuje podľa nasledovných tematických celkov:

1) Historické pamätihodnosti môjho regiónu

- poznanie historických a kultúrnych pamiatok vlastného regiónu a regiónov Slovenska (kostoly, kaštiele, zámky, hrady, a pod.)
- poznanie a prípadná návšteva knižníc, regionálnych múzeí, galérií, pamätných tabúl a pod.

2) Prírodné bohatstvo regiónu

- získanie čo najväčšieho množstva informácií o druhovom zastúpení v regióne
- poznať chránené územia v regióne, vedieť, čo je predmetom ochrany
- výskyt chránených rastlín a živočíchov na území regiónu, ich význam a ochrana
- ochrana neživej prírody – výskyt minerálov, skamenelín, jaskýň, a pod.
- poznať regionálne prírodovedné múzeá
- poznať náučné chodníky v regióne, ich zameranie
- podieľať sa na ochranárskych aktivitách

3) Vstup histórie do života žiaka

- spojenie výkladu erbu s historickou povest'ou či románom
- aplikovanie historických erbov na tvorbu erbov v súčasnosti – mestský, školský, triedny
- história vlastnej rodiny
- tvorba rodinného rodokmeňu

4) Krása ľudového umenia

- poznávať hodnoty ľudových tradícií a ich význam pre dnešný život
- oboznámiť sa s ľudovoumeleckou výrobou vo svojom regióne
- oboznámiť sa s regionálnym ľudovým tanečným a speváckym prejavom
- nacvičenie pesničky, tanca
- výtvarné stvárnenie predmetov z prírodných materiálov s regionálnymi ľudovými prvkami
- hra s vytvorenými predmetmi – dramatizácia

5) Kultúrna inakosť v mojom regióne

- oboznámenie sa s kultúrou v regióne žijúcej národnostnej menšiny
- okrem slovenských reálií spoznať aj zvyky, obyčaje a tradíciu národov žijúcich v Slovenskej republike
- hľadať prepojenie slovenskej kultúry s kultúrami európskych národov

5. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Tabuľa Interaktívna tabuľa Dataprojektor PC	historické a geografické encyklopédie, odborná literatúra, odborné časopisy, mapy, obrazový materiál, trojrozmerné pomôcky	internet, knižnica, exkurzie a vychádzky – múzeá, výstavy, galérie, expozície v prírode, Vlastivedná sieň Štefana hudáka,

7. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu a bude realizovaná v súlade s Metodickým pokynom č.22/2011-R na hodnotenie žiakov základnej školy.

Zručnosť žiaka budeme hodnotiť známku s dôrazom na samostatnosť a správnosť plnených úloh, na aktívne zapájanie sa do praktických činností, prezentáciu projektov, tvorbu vlastných referátov a ústnym skúšaním.

Oblasti hodnotenia:

- aktivita, zapojenie sa do činnosti
- snaha, usilovnosť
- samostatná práca – schopnosť samostatne hľadať riešenie
- práca v tíme
- tvorba projektu
- kontrola vedomostí

Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa odporúčajú postupy:

1. verbálna forma kontroly – prezentovať poznatky žiaka na základe jeho odpovede. Hodnotiť podľa vzdelávacieho štandardu.
2. preverovať úroveň samostatnej práce žiakov – písomné testy
3. úroveň znalostí je vhodné hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov, referátov, súťaží či praktických zručností

Kritériá hodnotenia

- dbať na informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu hodnotenia
- dbať na pravidelnosť v hodnotení
- kombinovať klasifikáciu so slovným hodnotením
- rešpektovať vekové a individuálne osobitosti žiaka
- pri priebežnom hodnotení prihliadať na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť
- pri súhrnom hodnotení objektívne hodnotiť kvalitu jeho vedomostí, zručností a návykov

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov získavať týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavným diagnostikovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu žiaka
- rôznymi druhmi skúšok/ ústne i písomné/
- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka
- konzultácie s ostatnými učiteľmi podľa potreby
- rozhovor so žiakom a jeho zástupcami

8. Profil absolventa

Absolvent 7., 8. ročníka má osvojené tieto klúčové kompetencie:

- kriticky hodnotí svoj pokrok a prijíma spätnú väzbu
- má adekvátny ústny a písomný prejav

- dokáže rozpoznávať klady a zápory riešeného problému
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície
- žiak si uvedomí prírodné krásy a historické pamätihodnosti svojej obce
- vypestuje si úctu k svojej vlasti, kraju, k sebe samému
- bude v sebe pestovať a rozvíjať city ku kráse ľudového umenia a kultúrneho dedičstva našich predkov
- bude rozvíjať toleranciu voči iným kultúram

VÝCHOVNÉ MOMENTY VO VYUČOVANÍ

Výchova k tolerancii, proti rasizmu, diskriminácii, xenofóbii a antisemitizmu
Tolerancia ako východiskový bod pri výchove občana v intenciách súčasného multikultúrneho sveta

Rešpekt, úcta a ohľaduplnosť v medziľudských vzťahoch

Tolerancia k rôznym kultúram a tradíciám

k potrebám iných ľudí

Solidarita

Rešpekt k názorom iných ľudí

Vlastenectvo

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Zásady osobnej hygieny. Výchova k zdraviu

Zásada konštruktívnej komunikácie ako základ porozumenia medzi ľuďmi

Právna výchova

Spotrebiteľská výchova

Ekonomická výchova

Environmentálna výchova, ekologická výchova

Politologická výchova

Multikultúrna výchova

Mediálna výchova

Osobnostný a sociálny rozvoj

Regionálna výchova

MEDZIPREDMETNÉ VZŤAHY

Prepojenie na dejepis, prírodopis, geografiu, občiansku náuku, slovenský jazyk a literatúru, hudobnú výchovu, výtvarnú výchovu, technickú výchovu, telesnú výchovu.